

Олена Зінченко

к.е.н., доцент

Тамара Зіненко

студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

МЕТОДИКА ОБЛІКУ ЗАРЕЄСТРОВАНОВОГО (ПАЙОВОГО) КАПІТАЛУ

Відповідно до Кодексу [1, ст. 79] господарськими товариствами визнаються підприємства або інші суб'єкти господарювання, створені юридичними особами /громадянами шляхом об'єднання їх майна і участі в підприємницькій діяльності товариства з метою одержання прибутку. У випадках, передбачених Кодексом, господарське товариство може діяти у складі одного учасника.

Засновниками і учасниками товариства можуть бути суб'єкти господарювання, інші учасники господарських відносин, зазначені у Кодексі [1, ст. 2], а також громадяни, які не є суб'єктами господарювання. Господарські товариства є юридичними особами.

Суб'єкти господарювання — юридичні особи, які стали засновниками або учасниками господарського товариства, зберігають статус юридичної особи.

Господарські товариства можуть здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, якщо інше не передбачено законом.

Сума вкладів засновників та учасників господарського товариства становить статутний капітал товариства [1, ч.1, ст. 87].

Відповідно до Кодексу [1, ст. 86] вкладами учасників і засновників господарського товариства можуть бути будинки, споруди, обладнання та інші матеріальні цінності, цінні папери, права користування землею, водою та іншими природними ресурсами, будинками, спорудами, а також інші майнові права (включаючи майнові права на об'єкти інтелектуальної власності), кошти, у тому числі в іноземній валюті. Вклад, оцінений у гривнях, є часткою учасника та засновника у статутному капіталі товариства. Порядок оцінки вкладів визначається в установчих документах господарського товариства, якщо інше не передбачено законом.

Синтетичні рахунки		Субрахунки		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	
40	Зареєстрований (пайовий) капітал	401	Статутний капітал	Усі види діяльності
		402	Пайовий капітал	
		403	Інший зареєстрований капітал	
		404	Внески до незареєстрованого статутного капіталу	

Інструкцією 291 для обліку та узагальнення інформації про стан і рух статутного капіталу підприємства передбачено субрахунок 401 «Статутний капітал».

На субрахунку 401 "Статутний капітал" відображається статутний капітал господарських товариств, державних і комунальних підприємств. За кредитом субрахунку 401 "Статутний капітал" відображається збільшення статутного капіталу, за дебетом - його зменшення (вилучення). Сальдо на цьому субрахунку повинно відповідати розміру статутного капіталу, який зафіксовано в установчих документах підприємства. Аналітичний облік статутного капіталу ведеться за видами капіталу за кожним засновником, учасником, акціонером тощо.

Рахунок 40 "Зареєстрований (пайовий) капітал" кореспондує:

за дебетом з кредитом рахунків:	за кредитом з дебетом рахунків:
30 "Готівка"	10 "Основні засоби"
31 "Рахунки в банках"	11 "Інші необоротні матеріальні активи"
42 "Додатковий капітал"	12 "Нематеріальні активи"
44 "Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)"	14 "Довгострокові фінансові інвестиції"
45 "Вилучений капітал"	15 "Капітальні інвестиції"
46 "Неоплачений капітал"	16 "Довгострокові біологічні активи"
67 "Розрахунки з учасниками"	20 "Виробничі запаси"
	21 "Поточні біологічні активи"
	22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"
	28 "Товари"
	30 "Готівка"
	31 "Рахунки в банках"
	35 "Поточні фінансові інвестиції"
	41 "Капітал у дооцінках"
	42 "Додатковий капітал"
	43 "Резервний капітал"
	44 "Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)"
	46 "Неоплачений капітал"
	50 "Довгострокові позики"
	60 "Короткострокові позики"
	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
	66 "Розрахунки за виплатами працівникам"
	67 "Розрахунки з учасниками"
	68 "Розрахунки за іншими операціями"

Первісною вартістю внесених в статутний капітал підприємства НМА, запасів, основних засобів визнається їх справедлива вартість (п.14 П(с)БО 8, п.2 П(с)БО 9, п.10 П(с)БО7).

Аналітичний облік зареєстрованоо (пайового) капіталу ведеться за видами капіталу, за кожним засновником (акціонером), а в акціонерних товариствах - також і за видами акцій.

Джерелами збільшення статутного капіталу є:

- нерозподілений прибуток (Д-т 442 К-т 401);
- індексація основних засобів (Д-т 423 К-т 40);
- резервний капітал (Д-т 43 К-т 401).

Зменшення статутного капіталу відбувається за рахунок зменшення номінальної вартості акцій (Д-т 40 К-т 67), та внаслідок анулювання акцій (Д-т 401 К-т 451).

Кореспонденція рахунків:

1. Відображено розмір статутного капіталу згідно з засновницькими документами: Д-т 46 К-т 401.

2. Надійшли внески від засновників: Д-т 30 К-т 46 – готівкою;

Д-т 311 К-т 46 – на поточний рахунок в банку;

Д-т 20 К-т 46 – виробничими запасами;

Д-т 10(15) К-т 46 – основними засобами.

3. На суму внесків засновників, що перевищує розмір статутного капіталу Д-т 30,31,20 К-т 422.

4. Закривається субрахунок 404 після реєстрації статутного капіталу в установленому порядку: Д-т 404 К-т 401

З огляду на те що статутний капітал на практиці формується протягом певного періоду часу, виникає необхідність у контролі за виконанням засновниками (учасниками) господарського товариства зобов'язань за внесками до статутного капіталу.

Організація синтетичного та аналітичного обліку зареєстрованого (пайового) капіталу має ряд недоліків, зокрема:

- відсутність у наказі про облікову політику підприємств окремого пункту про облік зареєстрованого (пайового) капіталу;

- недостатню оперативність в одержанні облікової інформації через використання журнальної форми ведення обліку;

- невизначеність ситуації з покриттям збитків, оскільки без кардинальних змін у діяльності прибутків у найближчому майбутньому очікувати не слід;

- недосконалість аналітичного обліку статутного капіталу [1].

Ефективне використання зареєстрованого (пайового) капіталу полягає, в тому, щоб отримати як найбільший прибуток, тобто максимізувати рентабельність власного капіталу та не втратити фінансової стійкості і залишитися платоспроможним. Використання лише зареєстрованого (пайового) капіталу підприємства робить його стан стійким, проте зводить до мінімуму рентабельність власного капіталу, а внаслідок, і доходи власників підприємства.

Облік зареєстрованого (пайового) капіталу має суттєве значення через важливість капіталу для діяльності підприємства і має бути організований згідно вимог чинного законодавства. А належна організація обліку є запорукою

отримання точної і потрібної інформації, яка є підставою прийняття ефективних управлінських рішень.

Наявна проблема необхідності уточнення та впорядкування чинного методичного забезпечення обліку зареєстрованого (пайового) капіталу підприємств. З цією метою доцільно створити зрозумілі облікові шаблони, що сприятиме забезпеченню, згідно з концептуальною основою МСФЗ, якісні характеристики консолідованих звітів, таких, як: зрозумілість, доречність, достовірність і зіставність.

Література:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджених Наказом Міністерства фінансів України № 433 від 28.03.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сторінки: <http://buhgalter911.com>

Олена Зінченко

к.е.н., доцент

Катерина Прокопенко

студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

За сучасних умов господарювання визначення собівартості продукції є прерогативою управлінського обліку. Одним із принципів управлінського обліку: різні витрати - для різних цілей - стосується методики формування собівартості.

Належна організація обліку витрат у відповідності з їх особливостями, складом та значенням у процесі виробництва, а також для потреб контролю, аналізу, розрахунку собівартості та управління витратами поділяється на групи (класифікується) за такими ознаками, які є метою класифікації.

Завданням обліку витрат як складових управління є: своєчасне, повне і достовірне відображення витрат виробництва; відображення використаних ресурсів, що входять до складу витрат; групування витрат з метою обчислення собівартості продукції; обчислення витрат для визначення фінансових результатів; групування та формування даних про витрати для складання звітності різних рівнів

Сільське господарство є однією із провідних галузей економіки в Україні, та пріоритетною галуззю всіх розвинених країнах світу, яке забезпечує матеріально-соціальне благополуччя суспільства і без якого неможливо його стабільний розвиток.